

Drottningparken, Örebro

Drottningparken, Örebro, RAÄ 83:1, Örebro socken och kommun, Närke

Helmut Bergold

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2015:08
ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING

Drottningparken, Örebro

Drottningparken, Örebro, RAÄ 83:1, Örebro socken och kommun, Närke
Lst dnr 431-3610-2014
Helmut Bergold

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2015 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2015:08

Författare Helmut Bergold

Grafisk form Nina Balknäs @ Högtorps Diverse

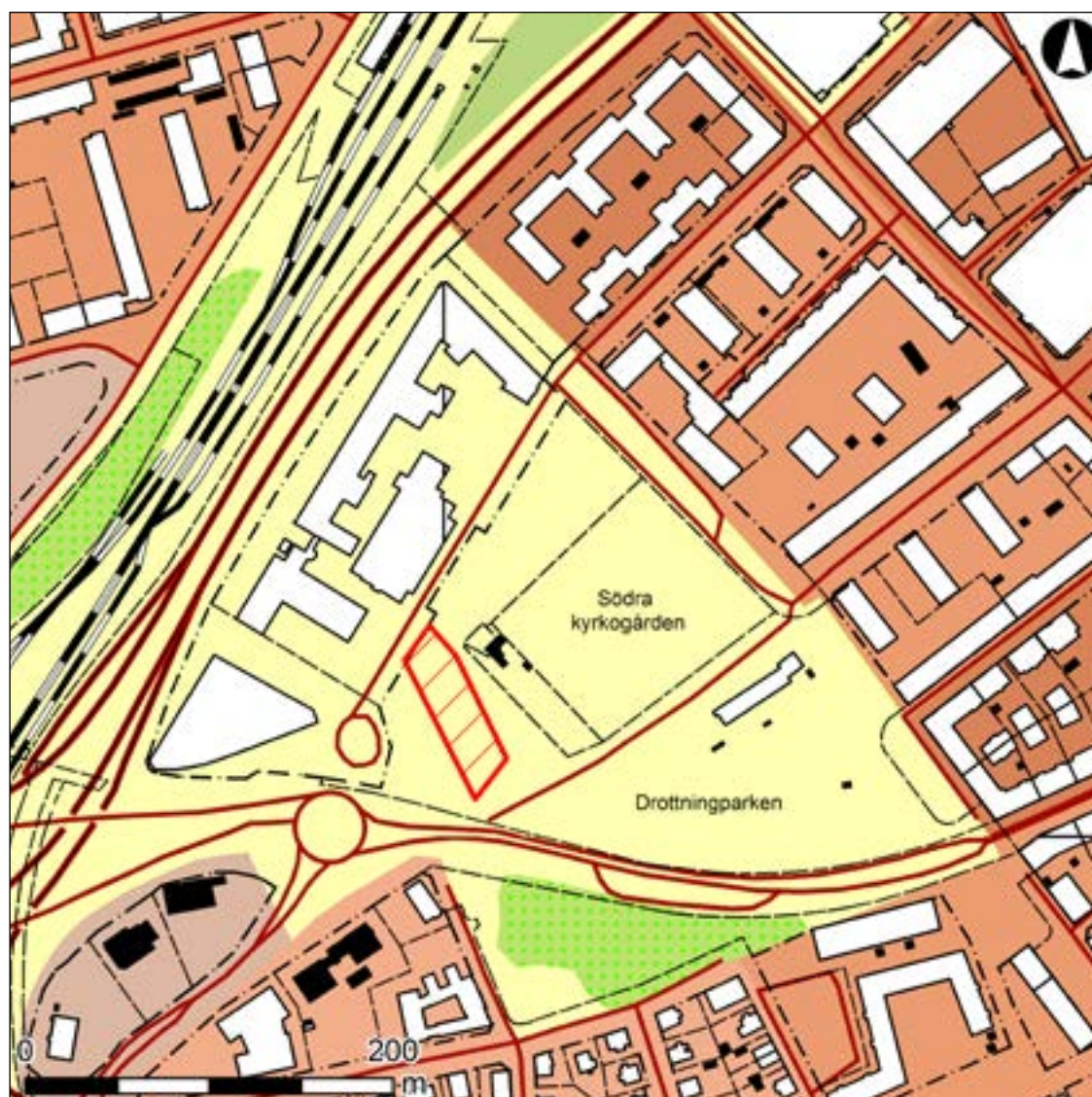
Omslagsfoto Buteljglas i profilen. Foto av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_140001

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	5
Kunskapsläge och de äldre kartorna.....	7
Tidigare arkeologiska undersökningar	8
Syfte och frågeställningar	9
Metod och genomförande	10
Resultat	14
Schakt	14
Anläggningar.....	14
Fynd	17
Tolkning	19
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen.....	21
Referenser	22
Administrativa uppgifter	23
Bilagor.....	24
Bilaga 1. Schaktlista	
Bilaga 2. Anläggningstabell	
Bilaga 3. Fyndtabell	

Drottningparken, Örebro

Figur 1. Karta över trakten kring Drottningparken, Örebro, med den aktuella undersökningsplatsen markerad.

Sammanfattning

På uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län genomförde Arkeologgruppen AB en förundersökning i kvarteret Tågmästaren 25, uppdragsgivare var Örebro kommun, Stadsbyggnad.

Undersökningsområdet låg direkt sydöst om fornlämningen Örebro 83:1 som utgörs av Örebros medeltida stadslager. En genomgång av det äldre kartmaterialet har visat på låg närvaro av bebyggelse. Diskrepans föreligger mellan kartorna så det råder en viss osäkerhet över om det historiskt funnits någon bebyggelse i området överhuvudtaget.

Åtta schakt om cirka 400 kvadratmeter grävdes, det vill säga knappt 20 procent av den totala förundersökningsytan. Schaktens storlek varierade mellan 28 kvadratmeter och 136 kvadratmeter. Platsens huvudsakliga användningsområde har tolkats vara sophantering. Tecknen är tydliga och det har varit fallet under en förhållandevis lång period, från 1600-talets andra halva och fram genom 1800-talet. I schakten återfanns 12 avfallsgropar samt två lager innehållande sopor, dessa kan lika väl vara flacka avfallslager eller vid något tillfälle utrakade sopgropar. Groparna var i allmänhet stora och tillsammans med den mängd avfallsgropar som konstaterades vid den utredning som föregick förundersökningen är platsens funktion som "sopstation" klar.

Samtliga fynd utgjordes av föremål eller delar därav som var deponerade i sopgropar eller tjockare soplager. I huvudsak utgjordes fynden av krossat glas, buteljer, kakeldelar och keramik. Tidsintervallet spänner över en lång tid med ett mindre antal föremål som kan föras till 1600-talets andra hälft, en koncentration till 1700-talet samt en del som berör 1800-talet. Fyndsammanställningen indikerar att det i närheten har funnits tillverkning av keramik och kakelugnar samt legat en eller annan krog. Fynden utgjordes till stor del av buteljer och ofärdiga keramiska föremål.

Bakgrund och kulturmiljö

Örebro kommun har upprättat en ny detaljplan för fastigheten Tågmästaren 25 (Drottningparken) med flera intilliggande fastigheter. Enligt planen ska såväl kontor som en skateboardpark byggas i området. Området utgörs idag huvudsakligen av parkmark i stadens södra del. Det tänkta planområdet omfattar cirka 8 000 kvadratmeter och är beläget på krönet och i sluttningar av den rullstensås som löper genom Örebro stad.

En arkeologisk utredning av planområdet utfördes under våren år 2014. Vid utredningen framkom rester av kulturlager samt ett antal avfallsgropar med fyndmaterial från 1600-talet till början av 1900-talet. Länsstyrelsen i Örebro län bedömde därför att en arkeologisk förundersökning skulle utföras innan området fick tas i

Figur 2. Häradsekonomska kartan 1864–67 med förundersökningsområdet markerat. På kartan ses ett antal byggnader markerade som knappt sträcker sig in i det aktuella området. Skala 1:500.

anspråk för bebyggelse. Det för förundersökning aktuella området var cirka 80 meter långt och 30 meter brett, det vill säga omkring 2 500 kvadratmeter stort. På uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län genomförde Arkeologgruppen AB förundersökningen under sensommaren 2014. Uppdragsgivare och betalningsansvarig var Örebro kommun, Stadsbyggnad.

Figur 3. Karta 1857, med förundersökningsområdet markerat. Kartan redovisar för det aktuella området ett grönområde intill den nyligen anlagda kyrkogården. Skala 1:4 000.

Kunskapsläge och de äldre kartorna

Utredningsområdet låg direkt sydöst om fornlämningen Örebro 83:1 som utgörs av Örebros medeltida stadslager. Stadens utbredning har tolkats utifrån Drottning Kristinas stadsplan från år 1654. Utanför stadens gränser finns inga kända fornlämningar i den omedelbara närheten. Närmast i sydöst finns Örebro 79:1, vilket är platsen för Ånstas gamla kyrka med tillhörande kyrkogård. Platsen grävdes ut år 1963 av Sune Zachrisson (Zachrisson 1966). Då påträffades rester av kyrkans grundmurar och man fann närmare hundra gravar i sju provschakt. Bland fynden fanns enkla bältessöljor av järn och i en grav fanns ett mynt och en brakteat av okänd typ. En dubbelknapp av brons och keramik kom troligen från en förhistorisk grav, så platsen kan möjligen fungerat som förhistoriskt gravfält innan kyrkan anlades.

Söder om utredningsområdet, vid Ladugårdsängen, finns två lämningar registrerade. Den ena utgör en grund efter en sommarstuga (Örebro 335) och den andra är definierad som lägenhetsbebyggelse (Örebro 336).

En genomgång av det äldre kartmaterialet visar områdets förändring över tiden. Den Häradsekonomiska kartan upprättad mellan åren 1864-67 (Rikets allmänna kartverk J112-73-21) visar att området ligger direkt invid och norr om den södra landsvägen in mot Örebro. Kartan visar också att området ligger strax utanför det som räknas som stadsområdet. Det syns att det har funnits en enklare bebyggelse i området, möjligen kan det röra sig om två gårdar. Söder om landsvägen fanns också bebyggelse.

En karta från år 1857 (Lantmäterimyndighetens arkiv akt 1880k-d101) indikerar att området utgör ett grönområde, vilket inte är fallet på den häradsekonomiska kartan. Kartans skala gör det svårt att bedöma bebyggelsen i detalj. Kartan som helhet är inte detaljrik utan visar endast offentliga byggnader som kyrkan, slottet och enstaka andra större byggnader, några enskilda hus finns inte alls återgivna.

1782-års karta (Lantmäteristyrelsens arkiv akt S73-1:8) visar att den plats där undersökningsområdet ligger, tidigare utgjordes av Oxgropen med stadens södra tull. Då kartan slutar vid stadens gräns redovisas inte på kartan vad som fanns söder om Oxgropen. Stadens Södra kyrkogård anlades i början av 1800-talet och saknas således på denna karta.

På Generalkartan från 1703 (Lantmäterimyndighetens arkiv akt 1880k-d9) återges endast åkerlyckor utanför Örebro tätort. Kartan visar så många avvikelser vad gäller gatusystemet jämfört med både yngre kartor och Thorings karta från år 1675, att dess tillförlitlighet måste ifrågasättas. Emellertid visar flera kartor att utfarten tidigare fanns längre åt nordväst, i förlängningen av det som idag heter Näbbtorngsgatan. På 1800-talet hette gatan Kyrkogårdsgatan och sträckte sig fram till kyrkogården. Drottninggatans sträckning som den syns på de yngre kartorna fanns inte runt år 1700.

Tidigare arkeologiska undersökningar

Den södra gränsen av fornlämning Örebro 83:1 ligger inte långt nordöst om nu aktuell fornlämning. Inom fornlämning Örebro 83:1 har ett antal arkeologiska undersökningar utförts under de senaste årtiondena. Dessa har mest berört de centrala delarna av fornlämningen, det vill säga de delar av staden som finns kring Svartån. I den sydligaste delen har inga arkeologiska undersökningar utförts. Den arkeologiska kunskapen om dessa delar av staden är därför begränsad.

Området har legat utanför staden och dess tullar och har därför sannolikt använts för allehanda sysslor. Den kan också ha haft en oreglerad bebyggelse. De historiska kartorna visar att bebyggelse har funnits i området. Vid den arkeologiska utredning som föregick

förundersökningen påträffades inte några spår av byggnader eller vägar. Det är osäkert om bebyggelse har funnits och troligen är området som det ser ut idag nivellerat, vilket innebär att de översta lagren sannolikt har schaktats bort och endast de djupt nergrävda kontexterna finns bevarade. När detta skedde är osäkert men senast bör det ha skett i samband med att Drottningparken anlades.

Avfallsgroparna återfinns i ett stråk i nordvästlig-sydöstlig riktning som var cirka 20 meter brett. Detta kan bero på att de är inordnade efter någon eller några av byggnaderna som har markerats på de äldre kartorna. Fynden indikerar att det kan ha funnits hantverksaktiviteter i området eller i närområdet, till exempel kan keramikfynden tyda på att det funnits en krukmakare.

Syfte och frågeställningar

Syftet med förundersökningen var att skapa ett underlag för Länsstyrelsens bedömning av om tillstånd till att ta bort aktuell del av fornlämningen skulle kunna ges. Detta skulle ske genom att klargöra fornlämningens närmare art och omfattning, vilket minst skulle innefatta:

- eventuell förekomst av kulturlager, deras karaktär och ålder
- eventuell förekomst av anläggningar och bedömning av deras typ, antal och ålder
- eventuellt fyndinnehåll, vilket ska inkludera en bedömning av fyndens typ, antal och ålder
- bedömning av fornlämningens bevarandegrad på aktuell plats
- rumslig avgränsning av fornlämningen inom exploateringsområdet
- bedömning av vilka typer av aktiviteter som ligger bakom de kulturlager, anläggningar och fynd som påträffas vid förundersökningen.

Syftet var också att avgöra i vilken mån en arkeologisk undersökning måste utföras av aktuell del av fornlämningen innan bygg- och anläggningsverksamhet får ske inom området för fornlämningen. Som underlag för detta skulle göras en bedömning av fornlämningens vetenskapliga kunskapsvärde, det vill säga en bedömning av i vilken utsträckning som en arkeologisk undersökning av aktuell del av fornlämningen skulle kunna bidra med ny och meningsfull arkeologisk kunskap.

Metod och genomförande

För att klargöra om eventuella kulturlager och anläggningar fanns i området grävdes schakt och ytor med hjälp av grävmaskin.

Maskingrävning skedde skiktvis tills eventuella kulturlager eller anläggningar påträffades, annars till orörd marknivå.

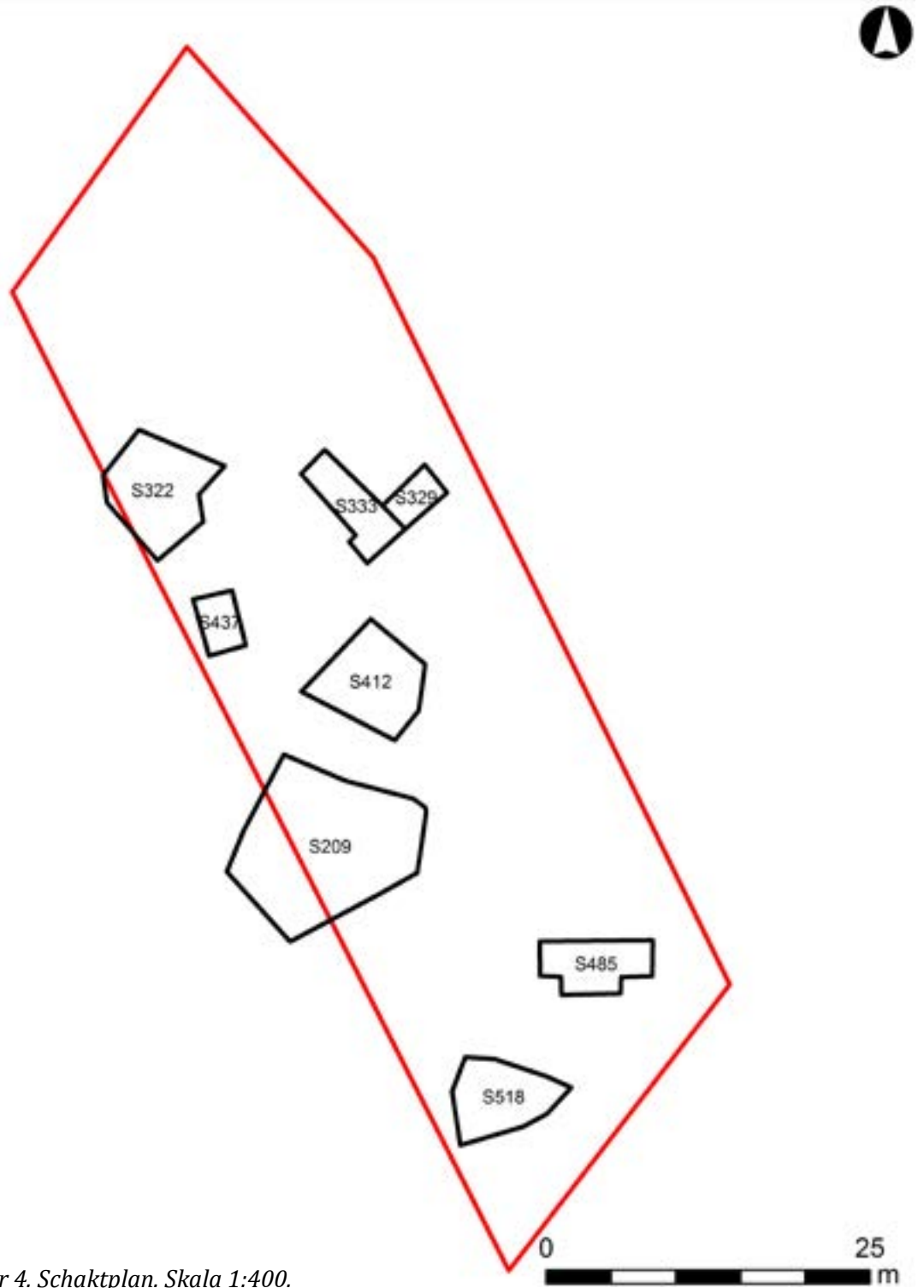
Södra delen var cirka 1 200 kvadratmeter stor. Här grävdes större sammanhängande ytor i syfte att klargöra om sopgroparna kunde knytas till till någon verksamhet eller bebyggelse på platsen. Placeringen och omfattningen av ytorna styrdes till stor del dels av den rikliga mängd kablar och ledningar som löpte i marken, dels i syfte att undvika stora skador på träd som skulle bevaras. Det kalkylerades inför undersökningen att bana av cirka 25 procent av ytan ned till anläggningsnivå. Anläggningar och kulturlager dokumenterades och grävdes för hand.

Norra delen var också cirka 1 200 kvadratmeter stor. Här undersöktes cirka 10 procent i form av schaktdragning eller ytor. Liksom södra området styrdes placeringen och storleken av schakten av kablar och träd.

Grävmetoden var "Single context" och betyder att varje stratigrafisk enhet (kontext) undersöks, dokumenteras och avlägsnas för sig och i tur och ordning, det vill säga yngst först. I fält kan det vara svårt att avgöra om bebyggelse och andra strukturer som nivåmässigt överensstämmer hör till samma fas, men genom att dokumentera alla stratigrafiska enheter eller kontexter separat, undviks en låsning vid sammansatta tolkningar. Kulturlager och andra strukturer tolkades och undersöktes med samma ambitionsnivå.

För att bedöma konstruktioners, anläggningars och kulturlagers karaktär, ålder och funktion rensades och grävdes dessa för hand. För att konstatera eventuell förekomst av flera tidsskikt eller bebyggelsenivåer grävdes djupare schakt på utvalda platser. Kulturlager och konstruktioner beskrevs, karaktäriserades och daterades.

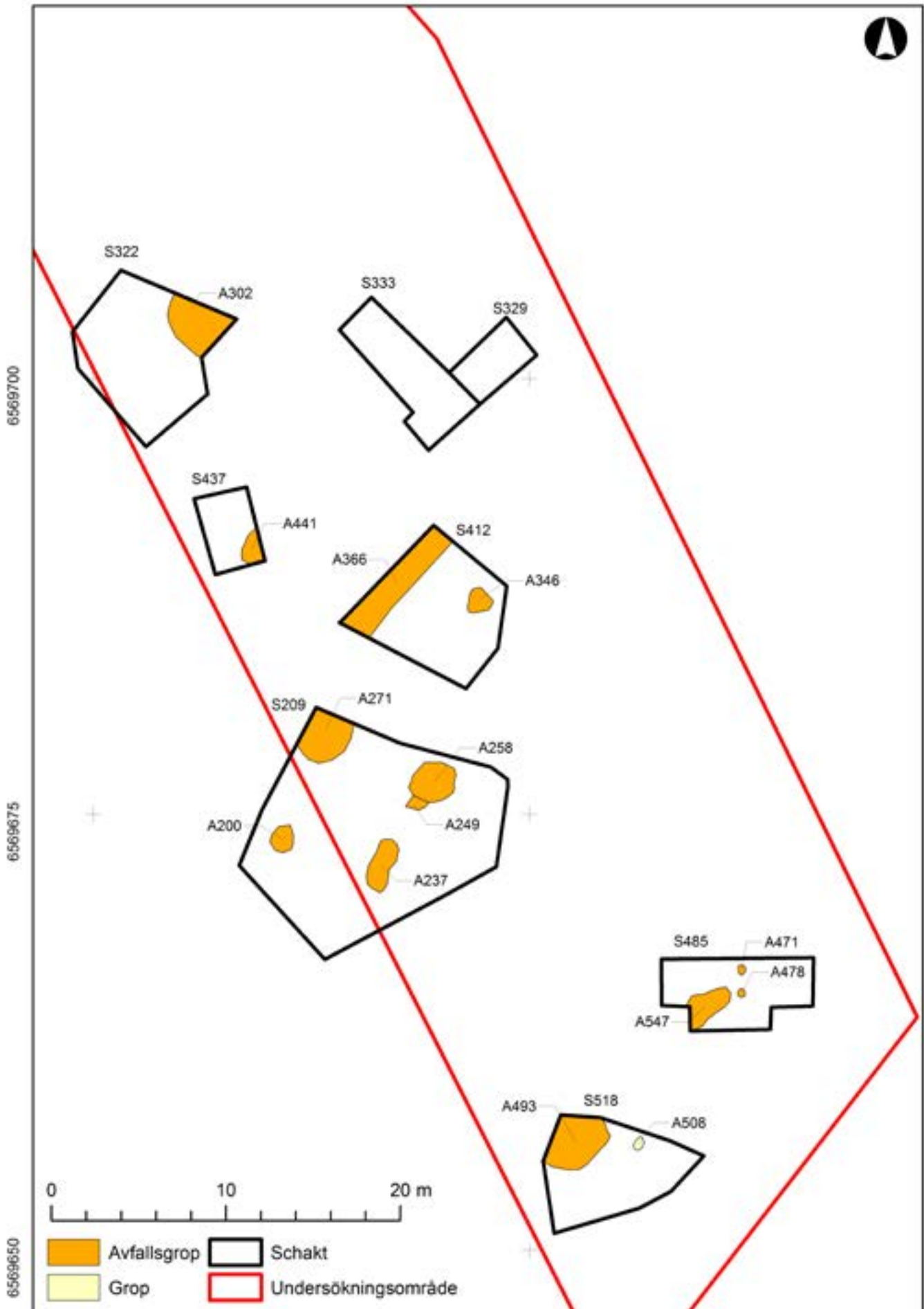
Dokumentationen genomfördes med digital inmätning av schakt och påträffade arkeologiska kontexter, fynd och prover. Beskrivningar gjordes skriftligt på därför avsedda kontextblanketter speciellt framtagna för stadsarkeologiska utgrävningar. Anläggningar fotograferades med digitalkamera. De digitala inmätningarna fördes över i det digitala dokumentationssystemet Intrasis 3. Analys av fältdata har gjorts i programmet Intrasis 3 och ArcGIS 10.2. I vissa fall kom alternativa dokumentationsmetoder i form av handritning med efterföljande digitalisering att tillämpas. All inmätning gjordes i SWEREF 99 TM.

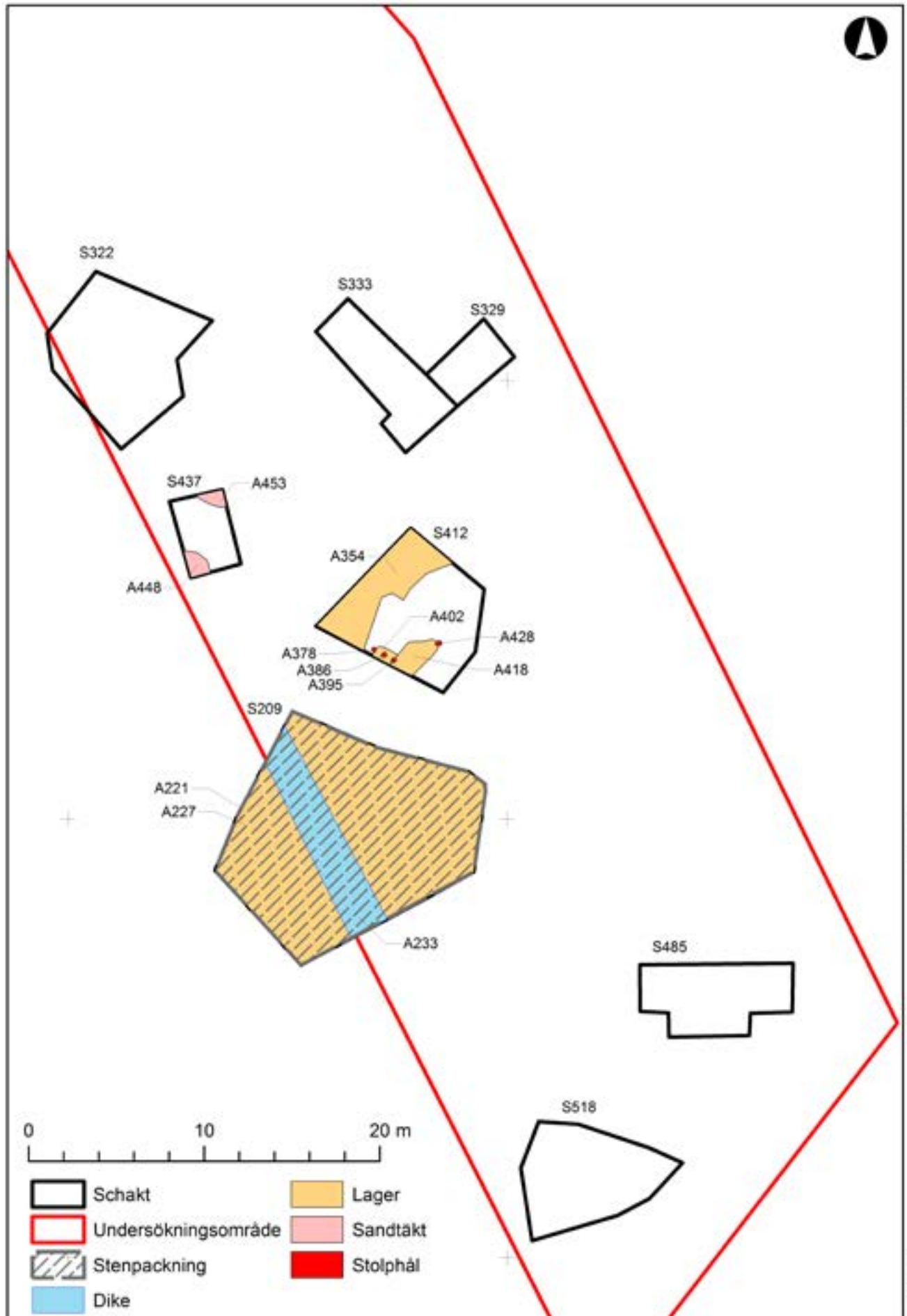
Figur 4. Schaktplan. Skala 1:400.

511475

511500

Figur 5a-b. Schaktplan med de olika anläggningarna markerade. Den ena kartan visar sopgroparnas placering medan den andra återger övriga kontexter. Skala 1:300.

Resultat

Schakt

Sammanlagt grävdes åtta schakt (209, 322, 329, 333, 412, 437, 485 och 518) om 400 kvadratmeter, det vill säga knappt 20 procent av den totala förundersökningsytan (bilaga 1). Schaktens storlek varierade mellan 28 kvadratmeter och 136 kvadratmeter. Den stora skillnaden i schaktens storlek kan tillskrivas områdets komplexitet vad gäller träd samt den stora mängd kablage och ledningar nedgrävda i marken. De vad som kan förefalla vara omfattande partier som inte har grävts är beroende av de ovan angivna orsakerna. Undersökningen koncentrerades i första hand till områdets södra del där den procentuella andelen grävd yta var högre än i norr.

I schakten konstaterades tillsammans 25 kontexter (bilaga 2), varav tolv avfallsgropar och fyra lager. Två fyllda områden efter sandtäkt kunde konstateras och i övrigt fanns fyra stolphål, en kullerstensläggning, ett utfyllnadslager, en grop och två övriga lager. Materialet i området utgjordes i huvudsak av fin sand, ibland med inslag av kullrig sten.

Anläggningar

Avfallsgropar

Dessa var tolv stycken (A200, A237, A249, A258, A271, A302, A346, A366, A441, A471, A478 och A493) och fanns främst i förundersökningsområdets mellersta och södra del. De varierade i ytan mellan 0,6 meter och upp till 4 meter. Formerna var allt från runda till oregelbundet rektangulära. Djupet varierade också mycket från 0,3 meter till 3,1 meter. Fyllningen i groparna var vanligen mörkfärgad sand som syntes tydligt mot den omgivande ljusa sanden, dessutom innehöll den massor av allehanda skräp där särskilt flaskor eller flaskbottnar var rikligt förekommande. En del av avfallsgroparna har också haft lerfodring för att inte de porösa sandväggarna skulle kollapsa.

Sandtäkt

I områdets västra och mellersta del i schakt 437 fanns två gropar efter sandtäkt (A448 och A453). De var omkring 1–1,5 meter stora och cirka 0,9–1,1 meter djupa. Det kan mycket väl vara så att dessa två gropar ursprungligen har utgjort en helhet och att det har rört sig om ett större område som har nyttjas som sandtäkt.

Gropar

En grop (A508) nergrävd i ljus sand, 1 meter i diameter och 0,35 meter djup. Gropen var fylld med sten, 0,05–0,1 meter stora.

Stolphål

Fyra stolphål återfanns (A378, A386, A395 och A428). De var runda i ytan, 0,2 meter i diameter och 0,3 meter djupa. Fyllningen utgjordes av mörkfärgad sand. Samtliga återfanns liggande på rad med ett inbördes avstånd av 0,35 meter i schakt 412 och var nergrävda i den orörda sanden.

Stenläggning

I schakt 209, det ytmässigt största, fanns en omfattande kullerstensläggning (A221). Den täckte i stort hela schaktet, var 15x8 meter stor och bestod av lagda 0,07–0,15 meter stora rundade stenar. Den återfanns under ett modernt bärlager och var satt i lager A227, sand. Stenläggningen utgör sannolikt en stensatt del av själva Drottningparken som legat i området.

Lager

Fyra områden (A227, A354, A402, och A418) som närmast är att betrakta som lager konstaterades. A227 utgörs av en yta i schakt 412, ett lager som har legat under den kullerstensläggning som har funnits på platsen. Två andra lager karakteriseras som avfallslager och kan vara delar av, eller rester av avfallsgropar som av någon anledning spritts ut över ett större område. De ligger tätt intill varandra och har troligen ursprungligen bildat en gemensam enhet, men nu utgör de två separata lämningar om 0,9 till 2,2 meter stora ytor med sopor (A402 och 418).

Dike

Ett dike (A233) löper längs områdets västra del.

Figur 6. Ekonomiska kartan från år 1955 med förundersökningsområdet markerat. Där vägarna möts på kartan motsvarar läget för schakt 322 där den heltäckande stenläggningen påträffades, vilket är platsen för de mötande vägarna. Uppenbart har platsen och vägarna varit stensatta. Skala 1:2 000.

Figur 7. Buteljglas i profilen. Foto av Arkeologgruppen AB.

Fynd

Samtliga fynd utgjordes av föremål eller delar därav deponerade i sopgröpar eller tjockare soplager, vilket i sig karakteriserar hela den undersökta ytan. I huvudsak utgjordes fynden av krossat glas, buteljer, kakeldelar och keramik. Tidsintervallet spänner över en lång tid med ett mindre antal föremål som kan föras till 1600-talets andra hälft och en koncentration av fyndmaterial till 1700-talet och sedan en mindre del som berör 1800-talet.

Den stora mängden krossade buteljer kan tyda på att något slags utskänkningsställe har legat strax innanför stadens plank, inte långt mot norr från undersökningsområdet. Troligen har en eller flera krogar nyttjat platsen för att göra sig av med tomflaskor.

En annan kategori är keramiken och kakeldelarna. Bortsett från en mindre del hushållskeramik som bordskärl och förvaringskärl som förefaller höra till det äldre fyndmaterialet fanns en hel del keramikavfall. Det rör sig om vitlersbemålade kärl utan glasyr och delar till kakel, likaså oftast oglaserat, troligen sådant som har misslyckats i en närbelägen keramikverkstad.

Övrigt fyndmaterial finns endast i enstaka exemplar såsom kritpipor, spikar, järnföremål och porslin och fajans. Även ostronskal fanns i mindre omfattning.

Figur 8. Ofärdig keramik. Foto av Arkeologgruppen AB.

Figur 9. Kakelugnsdetaljer. Foto av Arkeologgruppen AB.

Tolkning

Att området huvudsakligen har använts för sophantering är tydligt, detta har också skett under en förhållandevis lång period, från 1600-talets andra halva och genom 1800-talet. Dessutom finns naturligtvis yngre föremål, men dessa har inte på samma sätt kunnat knytas till regelrätta avfallsgropar. I schakten återfanns tillsammans 12 avfallsgropar samt ett par lager med likartat innehåll. Groparna var i allmänhet stora och tillsammans med den mängd avfallsgropar som konstaterades vid den utredning som föregick undersökningen är platsens funktion som "sopstation" uppenbar. Trots dess omfattning är det troligen ingen allmän sop-plats på något vis, utan snarast har den nyttjats av närboende och av några näringsidkare i restaurangbranschen och inom krukmakeri och kakelugnsmakeri. Regelrätta, av samhället anordnade, sopbingar är oftast av helt annan karaktär. De är större, rektangulära och med en träbeklädnad, mer som en stor låda.

De stora mängderna glas-spill är svår att förklara. Vid fynd av stora mängder krossat glas återfinns de oftast som fyllning i dräneringsdiken som löper genom stadens tomter och inte som i dessa fall, i grävda avfallsgropar. Troligen rör det sig om sopor från något för oss okänt utskänkingsställe.

Keramikspillet kommer troligen från någon eller några intelligande keramikverkstäder eller kakelugnsstillverkare, de närmast belägna fanns på tomt 75 och 84, inte långt norr om det aktuella undersökningsområdet. På tomt 75 fanns krukmakare Nils Lindmark som dog år 1746 och efter det finns inga uppgifter om keramiker på den tomten. Tomt 84 innehades av krukmakare Lars Fagerlund under slutet av 1700-talet.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Inför undersökningen formulerades ett antal frågeställningar om platsen vilka skulle besvaras eller klarläggas. Frågorna berörde förekomst av kulturlager, deras karaktär och ålder samt förekomst av anläggningar och bedömning av deras typ, antal och ålder. De fynd som tillvaratogs skulle dateras och typbestämmas.

I och med undersökningen har platsens karaktär och ålder fastställts. Fynden har daterats och bestämts. Platsens bevarandegrad, vad som ligger bakom lämningarna och fynden har också klarlagts. Med det anser Arkeologgruppen att undersökningen i stort har genomförts i överensstämmelse med den upprättade undersökningsplanen. Lämningen var dock inte av den karaktär att svaren alltid är så tydliga som önskvärt vore.

Drottningparken, Örebro

Referenser

Litteratur

Karlenby, L. 2014. *Oxgropen i stadens södra utkant. Arkeologisk utredning i kvarteret Tågmästaren 25, Nikolai 3:287 m.fl., Örebro socken och kommun, Närke*. Arkeologgruppen AB, rapport 2014:16.

Administrativa uppgifter

Landskap: Närke
Län: Örebro län
Kommun: Örebro kommun
Socken: Örebro socken
Fastighet: Tågmästaren 1:25 m fl

Arkeologgruppens diarienummer: Ag 2014_08
Länsstyrelsens diarienummer: 431-3610-2014
Projektnr: 2014_08
Fornlämningsnr: Örebro 83:1

Projektledning:
Helmut Bergold

Personal:
Kajsa Andreasson, Helmut Bergold,
Leif Karlenby, Ebba Knabe, Johnny Rönngren

Undersökningstid: 25 augusti – 2 september 2014

Exploateringsyta: 2 500 m²

Undersökt yta: 361 m²

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Dokumentationshandlingar som förvaras i ATA, RAÄ, Stockholm:

—

Digitalt arkiv:

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd:

24 fyndposter har registrerats.

Bilaga 1. Schaktlista

Schakt 209

Oregelbunden form och cirka 136 kvm stort och 0,8–2 meter djupt. Beläget i den mellersta västra delen. Schaktet täcktes under ett sentida bärlager av en kullerstensläggning satt i sand. Under denna delvis omrörd sand och kontexter, i huvudsak sopgropar. I botten orörd sand.

Schakt 322

Ett oregelbundet schakt i undersökningsområdets nordvästra del omfattande cirka 70 kvm. 0,7–1,1 meter djupt. Sand med inslag av stenar, 0,05–0,15 meter stora. Enstaka sopgropar i schaktet. I botten sand.

Schakt 329 och 333

Schakten bildar tillsammans en enhet i vinkel med varandra. Deras sammanlagda yta uppgår till omkring 60 kvm. Enbart sand med mindre stenar iaktogs och i schaktet upptäcktes rester av en grävd grop. Schaktet grävdes cirka 2 meter djupt utan att fyndförande lager iaktogs. I botten grus.

Schakt 412

Omkring 50 kvm stort och oregelbundet kvadratisk schakt i områdets mellersta del. Det grävdes 2 meter djupt.

Schakt 437

Ett mindre i schakt i områdets nordvästra del, det var omkring 15 kvm stort och 1,2 meter djupt. Omrörd sand med humus och småsten, i botten sand.

Schakt 485

En något oregelbunden rektangel i sydöstra delen omfattande omkring 30 kvm. I huvudsak sand i fyllningen samt ett flertal gropar som var innehöll byggavfall och glas. Schaktet grävdes till ett djup av 1,1 meter och i botten fanns sand.

Schakt 518

Ett triangulärt schakt i områdets södra del, cirka 40 kvm stort. I huvudsak sand i fyllningen och ett flertal gropar med sopor. Schaktet var omkring 1,2 meter djupt med orörd sand i botten.

Bilaga 2. Anläggningstabell

Anl	Typ	Storlek (m)	Djup	Beskrivning
200	Avfallsgrop	1,8x1,8	0,18	Närmast rund med flack botten, innehöll sopor som porsin, tegel,keramik, glas. 1800-1900-tal.
237	Avfallsgrop	3x1	0,2	En fördjupning i eller av lager 227, skärva med årtalet 1854
249	Avfallsgrop	3x1	0,23	Oval, tegel, glas, keramik
258	Avfallsgrop	2,1x2,2	0,35	Rund och fylld med flaskor och fönsterglas. Gropen har lerfodrade väggar.
271	Avfallsgrop	3x4	0,9	Oval fylld med sand, tegel och felbränt taktegel, lerfodrade väggar och botten.
302	Avfallsgrop	3x3,5	3,1	Fylld med mörk färgad silt, tegelkross och glas. Lerfodrade kanter. 1800-tal.
346	Avfallsgrop	1,5	0,2	Oregelbunden med skålformad botten, fylld med glas, kakel och flaskor. 1800-tal.
366	Avfallsgrop	7,5x1,5	0,2	En oregelbunden fördjupning av soplager 354.
441	Avfallsgrop	3,5	1,1	Oregelbunden rund, fylld med humös sand och tegelkross.
471	Avfallsgrop	0,6		Rund, fylld med sand
478	Avfallsgrop	0,5		Rund, fylld med sand
493	Avfallsgrop	3x2,5	1,3	Rektangulär, fylld med tegelkross, puts och skärvig sten
448	Sandtäkt	1x1,5	0,9	Oregelbunden rund, fortsätter utanför schaktet och fylld med humös sand.
453	Sandtäkt	1x1,2	0,9	Oregelbunden rund, fortsätter utanför schaktet och fylld med humös sand.
508	Grop	1,8x0,35		Rund, fylld med sten
378	Stolphål	0,3	0,2	Rund i ytan, raka väggar och skålformad botten. Fylld med mörkfärgad sand.
386	Stolphål	0,3	0,2	Rund i ytan, raka väggar och skålformad botten. Fylld med mörkfärgad sand.

Anl	Typ	Storlek (m)	Djup	Beskrivning
395	Stolphål	0,3	0,2	Rund i ytan, raka väggar och skålformad botten. Fylld med mörkfärgad sand.
428	Stolphål	0,2	0,4	Rund i ytan, raka väggar, skålformad botten. Fylld med mörkfärgad sand.
221	Stenläggning	15x8	0,15	Kullerstensläggning i sättsand, hör till Drottningparken.
227	Lager	15x8	0,6	Skräplager under sättsand för kullerstensläggningen innehållande tegel, glas, porslin
354	Lager	7,6x2,3		Oregelbundet soplager med skilda koncentrationer av kakel, sten, keramik och slaktavfall. Avfallslager
402	Lager	1,5x0,7	0,08	Rektangulär form sammansatt av lerblandad sand. Innehöll kakelspill.
418	Lager	2,4x1,4	0,1	Oval i ytan, svagt mörkfärgad sand, omrörd med keramikfragment
233	Dike	10x2	0,8	Dräneringsdike, stenfyllt

Bilaga 3. Fyndlista

F	Kontext	Sakord	Material	Klass	Ant	Vikt	Beskrivning
1	237	Kärl	Rödgods	Hushåll	3	645	Fat, skå och hank, 1740-tal
2	237	Ugn	Rödgods	Byggnads	2	889	Kakeldelar, kasserad, 1740-tal
3	271	Ugn	Rödgods	Byggnads	3	328	Kakeldelar, gula
4	271	Stöd	Rödgods	Hantverk	2	337	Bränningsstöd. kasserad
5	271	Kärl	Rödgods	Hushåll	1	7	Fat
6	271	Kärl	Rödgods	Hushåll	2	300	Förvaringskärl, stort
7	418	Kärl	Stengods	Hushåll	2	28	Stor kruka
8	402	Kärl	Rödgods	Hushåll	3	32	Fat, vitlers-dekorerade, 1680-1720
9	258	Ostron		Konsumtion	2		1700-tal, kasserad
10	258	Glas	Glas	Hushåll	1	79	Snapsglas
11	258	Stöd	Rödgods	Hantverk	1	221	Bränningsstöd, kasserad
12	258	Kärl	Rödgods	Hantverk	1	109	Ofärdig, kasserad
13	258	Kärl	Rödgods	Hushåll	3	88	Fat, dekorerade
14	457	Kärl	Glas	Hushåll	1	55	Flaska, 1800-tal, kasserad
15	457	Kärl	Glas	Hushåll	1	23	Pressglas, 1800-tal, kasserad
16	457	Ugn	Rödgods	Byggnads	1	234	Kakeldel grön, kasserad
17	366	Nyckel	Järn	Byggnads	1	148	
18	366	Slagg	Slagg	Hantverk	1	443	Slagg
19	366	Kärl	Rödgods	Hantverk	1	323	Fat, ofärdig, kasserad
20	366	Ugn	Rödgods	Byggnads	1	223	Kasserad
21	366	Ugn	Rödgods	Byggnads	1	122	Kasserad
22	302	Kärl	Rödgods	Hushåll	22	1654	1680-1800-tal, kasserad
23	237	Kärl	Rödgods	Hushåll	3	654	Fat, skål och hank, oklar årtalsdatering
24	237	Kärl	Rödgods	Hushåll	3	654	Fat, skål och hank, oklar årtalsdatering

